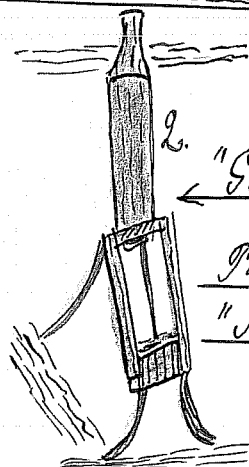
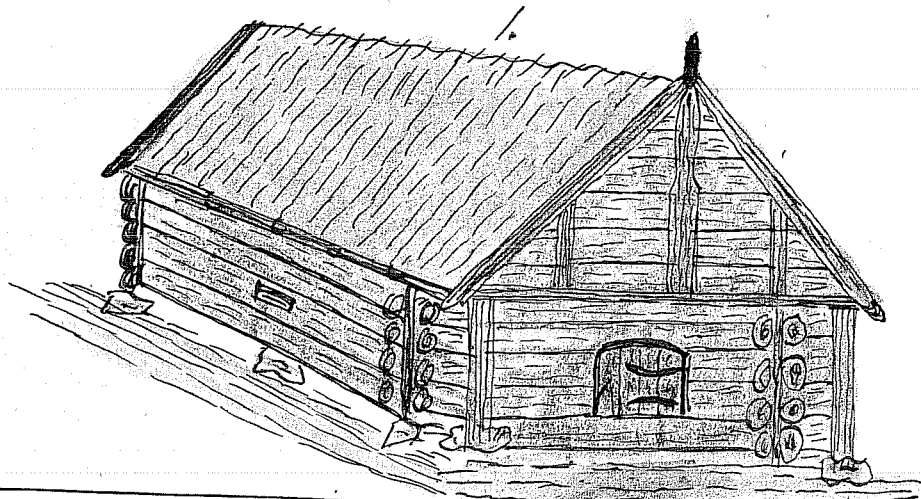

No 13-1. Gammal "Rökbasta." 2. Gammal "Tobrosta"

Motiven från Brokstorps, Högkultsnackan.

2. "Gammal linbräda med uppspärrens Räfte"

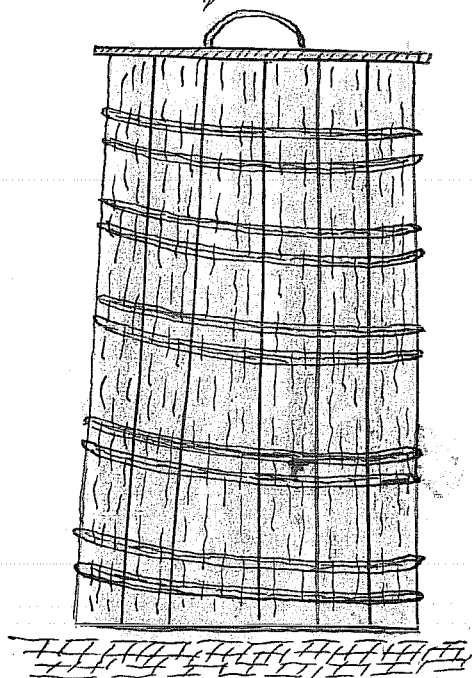
På vårt ortspråk hetta detta den för "Tobrosta", ty de gamla kalla linet "To."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

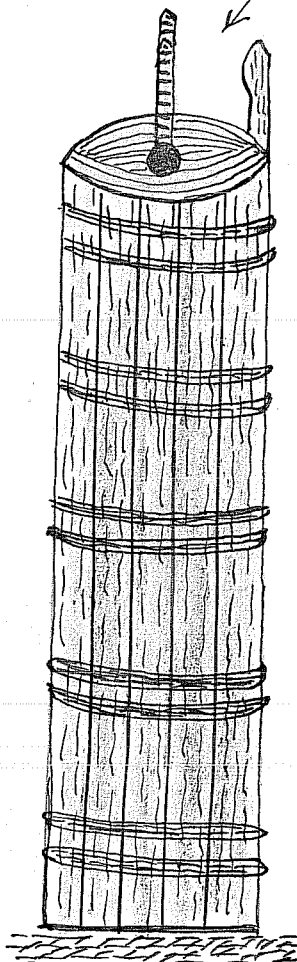
M 6227:1.

N° 14.

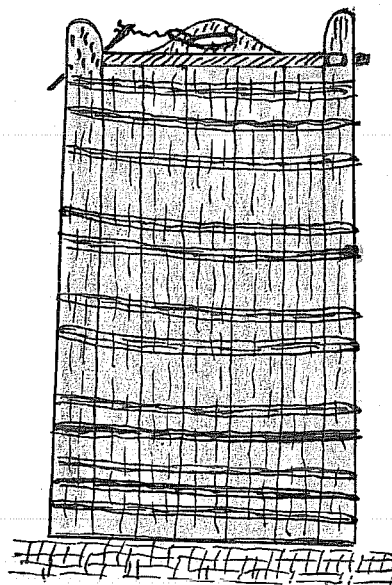
"Smörbytta"

N° 14. "Gammla smör-
kärna."

N° 14. "Smörbytta"
Äldrig.

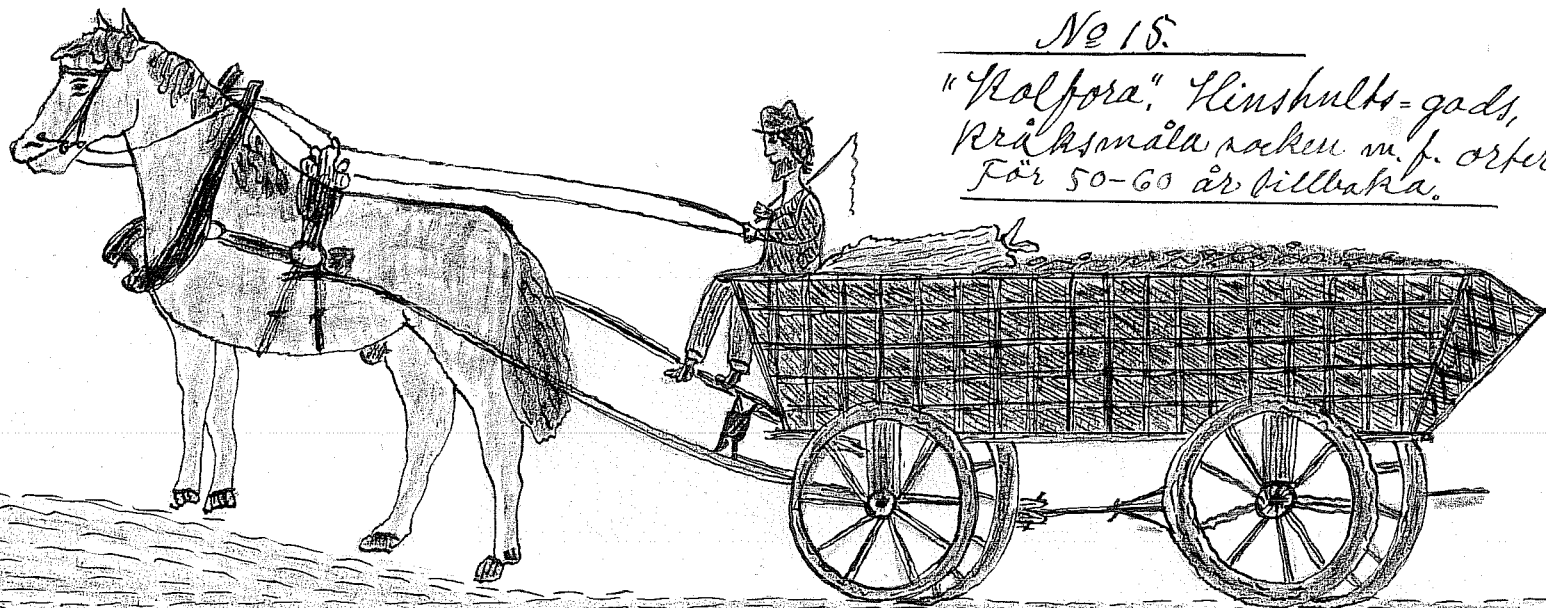

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M 6227: 2

No 15.

"Kalfora", Hlinshults-gods,
Kräksmåla paken m. f. orter,
För 50-60 år tillbaka.

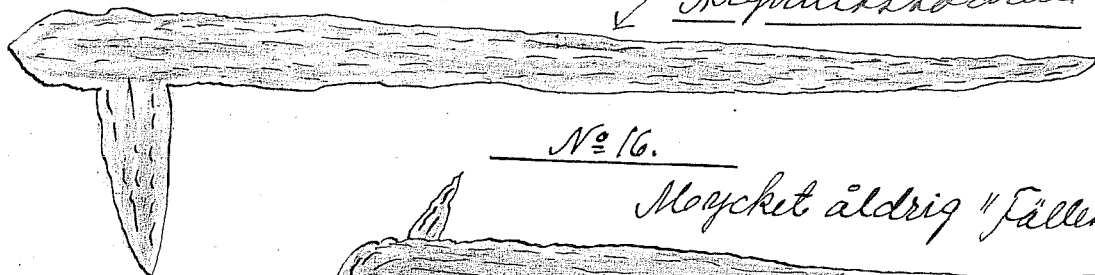

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M 6227:3.

Nº 16.

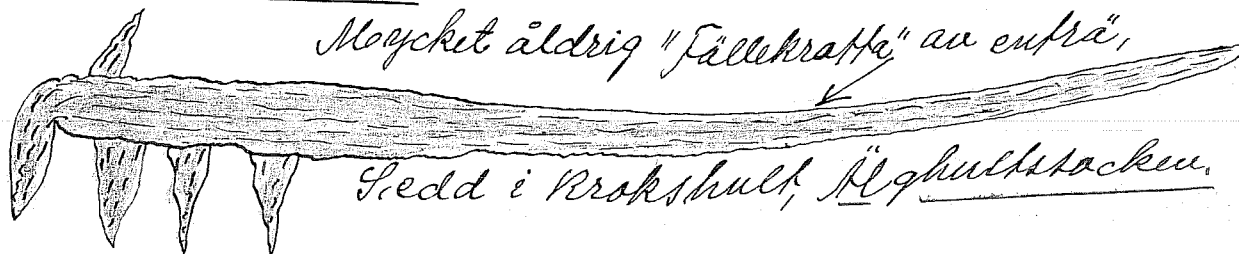
Morçket äldre "pähacka" sedd i Krokshult,
 Kälghultssocken.

Nº 16.

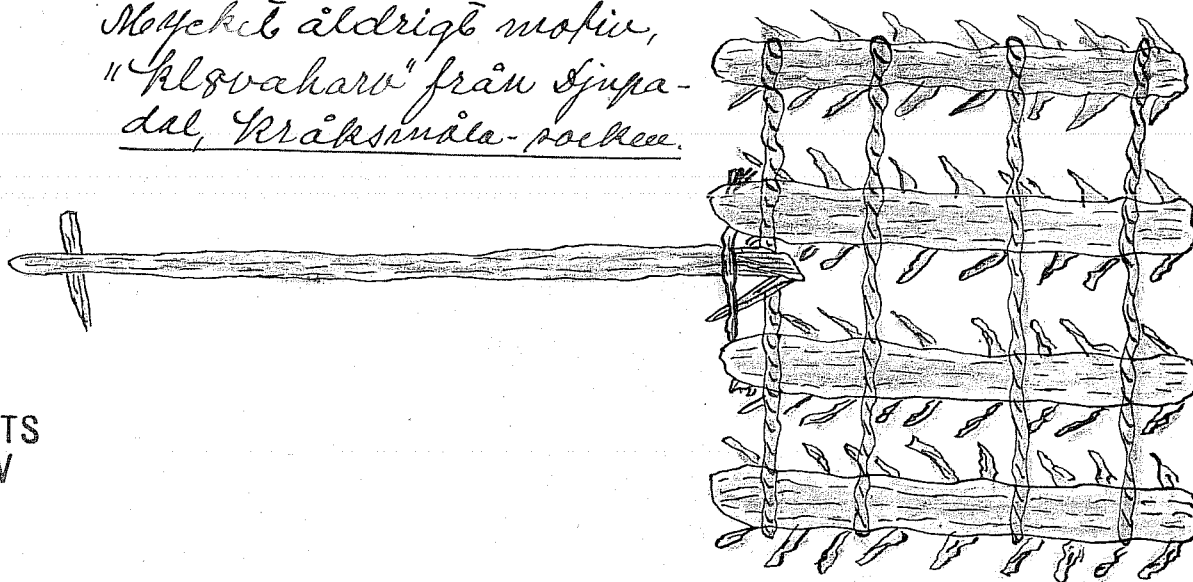
Morçket äldre "Fällekratta" av en trä,

Sedd i Krokshult, Kälghultssocken.

Nº 16.

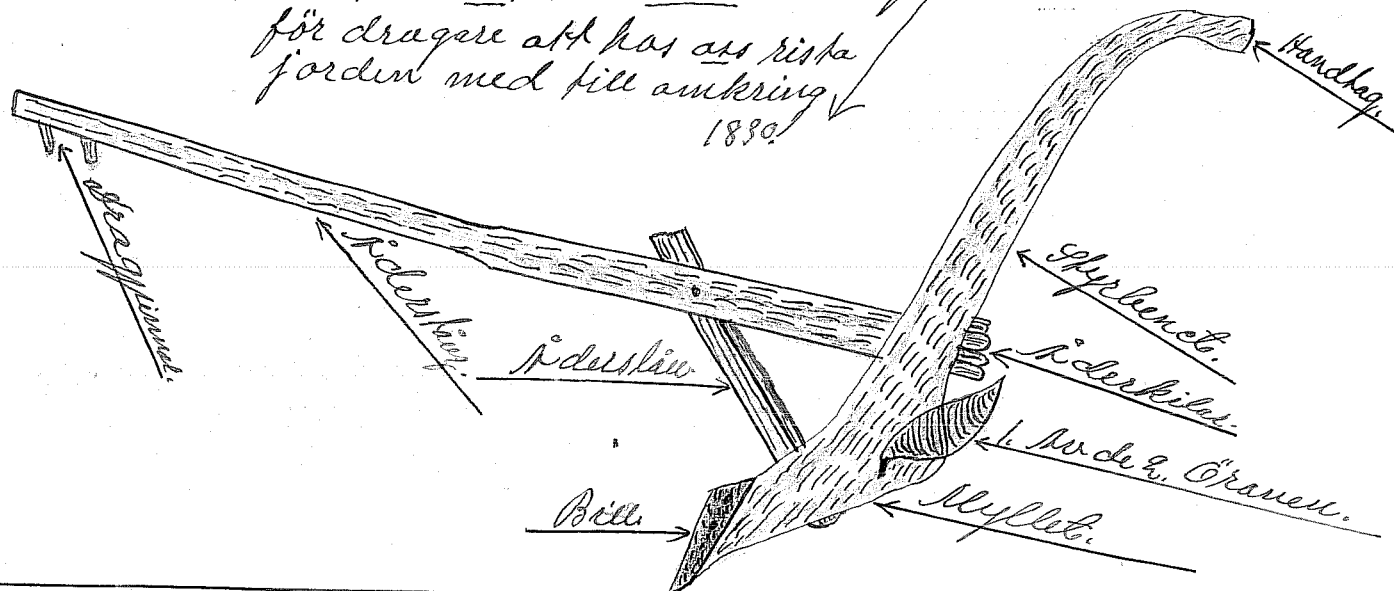
Morçket äldre motif,
 "Klövaharv" från Sjupa-
 dal, Kråksmåla-socken.

N° 17.

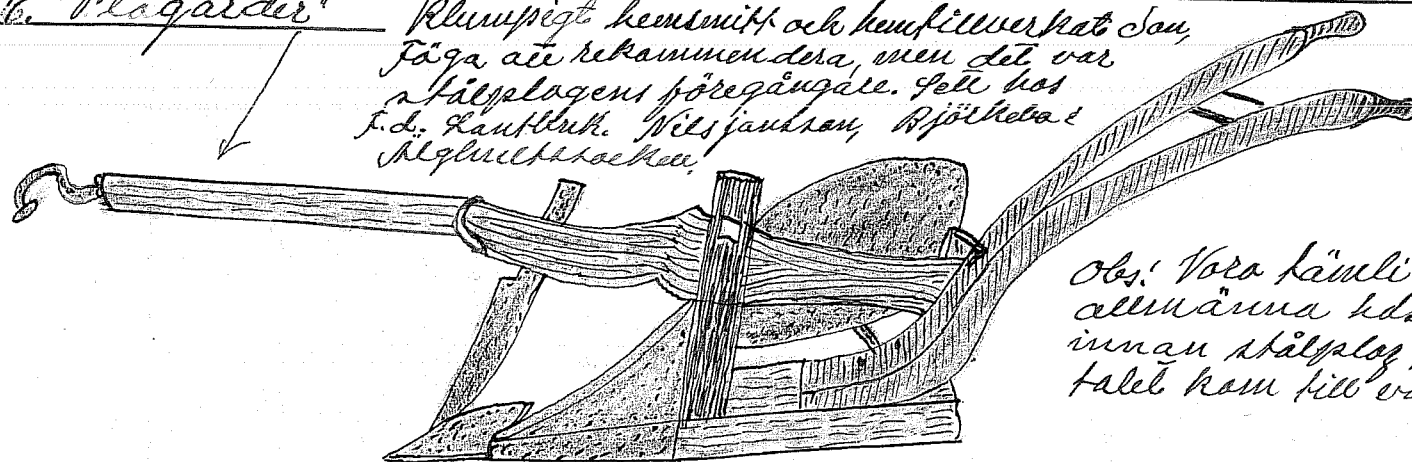
Prickrok eller Prider.

Obs! Var hos oss det enda redskap
för dragare att hos oss rista
jorden med till ankring
1880!

N° 17. "Plogårder"

Klumpigt hemmiskt och hemfyllverkat. Sen,
Fäga att rekammera, men det var
stälplagens föregångare. Felt hos
F. L. Kantbruk. Wilsjanssen, Björkbo
Moglund och son.

Obs! Vore förmågen
allmänna hos oss
innan stälplag på 1870=
fallet kom till våra öron.

ACC. N.R.

M 6227-6.

Landskap: Småland.

Härad: Alpvیدinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Född år 1882 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

4) I vårt ortsmål har använts och anvä⁽⁷⁴⁾des ordet "stän." Obs! I Kråksmåla och södra Ålgö åsyftas därmed Kalmar, men i Norra Ålgö åsyftar man Växjö. Stäga vi i Kråksmåla socken "jag skall fara till stän" så är det liktydigt med "jag skall resa till Kalmar o.s.v." Ett tryck, som Rytt-plattan, som handelscentrum veta vi ej hos oss, det tillhör Lappmarken och närmast varande orter. Obs! För 2 år sedan sände Etnologiska Undersökningen vid Nordiska museet en Frågelista om den saken, men jag måste returnera listan obesvarad, när det var okänt på våra orter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6227:7.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge.

Adress: Turåkra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgård.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1829. i Ålgårdskörsbäck.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.) I mycket åldrig tid ända till omkring 1870 (75) så var åkerbruket vår viktigaste näringsgren. Ty därtill var Gården från "utlän-
na ringa" på grund av ofullständiga
sambandsmedel både på Land och Vatten.
Vi voro hänvisade till att i stort leda utav
vad vår egen jord frambrakte. De flesta
av våra åkers bönder hade sällan en "hän-
na råg att sälja även i goda år." De flesta
fingo köpa från början av Maj till "Olmå-
sa" (29de juli) då rågen varst vägen. Var det
någon bonde, som hade litet brödsäd att
sälja, så var det 10 "jämtasittare" (Fattig-
arbetsfolk,) som behövde köpa det eller arbeta

ACC. N:R.

M 6277:8

Landskap: Småland.

Härad: Alpviding.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra Kräksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Född år 1822. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hos bonden eller godvärdaren för "En skäppa (16.
bröddad." Inkomster av "spannamål" i våra
orter i gammal tid var obetydlig, "Så va gatt
i kunna brödhålla sej" sade fäderna. Obs!
Men efter 1840. och allt framgent blev här
överskott i mån, som vi kunnit försläg-
ga och odla de många mossarna. Men så-
fet, ej obetydligt vete, råg och havre t. ex. till
kålmar = ängkvarn från våra orter.
I gammal tid odlades härans "håspråg, nå-
gan varråg, mycket korn, litet havre, men
obetydligt vete. Obs! Blev det överskott i gam-
mal tid i gårdarna, så gick spanna-
målen åt till behövande, som ej ägde jord.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:9

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Elfvärdsinge.

Adress: Furåkra i Kråksmåla.

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Lantbruk. Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1989.

Född år 1829. i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så då behövde man ej sälja vår säd i
stäm. Allt våra gamla bönder bytte ut säd
mot varor hände sällan, men att säd eller
mjöl lämnades i ersättning som betalning
för arbetsjälp det hände ofta. Obs! Om t.ex.
en fattig arbetare vid tiden 1840, kom med
2,50 till en bonde och bad om att "få köpa
en skäppa råg", så blev svaret oftast "Peng-
ar har ja inte å dej, men vill du slå eller
pröva åt mej, så ska du få en skäppa
eller två." Obs! Vid behov köptes vår råg från
Kalmar, sällan mot kontant. Men bönder-
na bytte för Plank och bräder hos virkes-
handlare, som hade råg att sälja. Obs! På

ACC. N:R.

M 6227:10.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Alpvidinge.

Adress: Suråkra "Kråksmåla".

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1899 i Ålgös socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Samrarna rodde Ölandsbänder i sina Fär⁽⁷⁸⁾
gör flera säcker råg över sundet till Skåne.
Då bytte våra bönder till sig råg för bräder,
ty Ölandsbänderna behövde bräder och Plank,
då hade antam skog, men gott om säd, så
jälpte vi varandra. Obs! Skundam fingafä-
derna köpa "Uttädesroj." I regel köptes den
av säd och virkeshandlare i Skåne. (Kallmar.)
Det var s. k. "Vasaroj och Nylandsroj" Bä-
da sorterna importerade från Finland.
Dessa rågsorter vara mycket vinterhår-
diga och äro ännu eftersökta i våra
skogsbjuggder. Skörden betaltes "Läsäa"
kontant eller och bytte vi på något virke.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:11.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgården.

Berättat av: Lantbruk: Yack Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1829. i Ålgården socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9) I gammal tid odlades nog potatis utå (79). Potatis odling
 var det egna behovet, men ända till 1840-
 talet åtgick den till "Korsbehavsbränning".
 Men sedan blev potatis över till avsak,
 så något såldes till stäm eller Månstads
 köping. Men vid tiden 1870. så "Storindus-
 strien" slog igenom, så byggdes här b. a.
 så många glasbruk och arbetarna där be-
 hövde köpa "Jörpään", så det blev inga
 över för städernas behov från våra orter. Linn och
 10. Linn har odlats rätt mycket hos oss i gam- Linnodling
 mal tid, men på de senaste åren
 har man nära nog upphört med lin-
 odlingen. Något linn vart till avsak, så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227:12

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgård.

Uppteckningsår: 1989.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, Präksmåla.

Berättat av: Lantbruk, Erik Jansson.

Född år 1882 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

man sålde någon "limme" då och då ⁽⁸⁰⁾ ~~en~~.
På senare tiden, innan linodlingen hos oss
blev minium, så bytte man sig Bomullsgarn
för obekvämligt lin i Kalmar. Vi köpte inte
lin, ej heller sålde vi linfrö, det som ej ät gick
till sådd kokades och gavs "Linfröväring"
åt kalvarna, som "Bleva feta och blankhä-
riga därav." När vårt Linfrö var utslitet,
så köptes "Äkta rysskt linfrö" i Kalmar
av köpmän, som importerat fröet. Fick
linfrö hvila ett år var det kraftigare, men
borde ofta ansöras, så man hade det i
en säck till huvudkudde i sängen. Sam-
mal "Bökbasta och Linbräda, se teckning N: 18!"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227:13.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge

Adress: Furåkra, Vråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1899 i Ålgösocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11. Kömpa endast fåtalig prydnadsväxt hos (81.
11. (1921) Bönor och ärtor, morötter m. m. har knappt
odlats till husbehov hos oss.

12. I gammal tid bod äkerbruket högst knäppt hos
oss, men därnäst Boskapskötseln, ty "Jaggen
gick dåligt." Rekommendationen av boskapsvar
så stor att den väsentligt bidrog gårdens
inkamster och "skatternas betalande." Vi på-
minna oss de "Småländska odrifter-
na och deras oraförare." Kreatur såldes
i regel mot kontant i fädernas tid, men för
200 år och mer tillbaka berättade fäderna
att man hos oss bytte sig till gårdar för
"Säckergilla oxar och arbetat sålver."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:14.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1937.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furåkra "Kriksmåla.

Berättat av: Lantbruk. Erik Jansson.

Född år 1822. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nötkreatur avyttrades på våra krea- (82.
kurs marknader dels till avel bönder emel-
lan, men stora, feta, oxar köptes i mängd
av "Svenska oxhandlare, som fraktade dem till
Sannarke," men det fanns även svenska uppkä-
pare, som själva eller genom ombud på
eftermiddagen köpte upp många par feta
oxar i Byarna; och sen hade drövkallar (ox-
fösare), som drev dem Landsvägarna
till Stockholm, där dem såldes och slaktades.
Bönder emellan i socknen kunde säljaren fö-
ra djuren till köparens hem, då "Vankades mat,
öl och brännvin." Kött av gården slaktade
djur var ej nämnvärt till sale; det var för famil-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:15.

Landskap: Småland.

Härad: Alpvildinge.

Socken: Alghuset.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av:

Adress: Turåka, Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk. Erik Jansson.

Född år 1822 i Alghussocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jens behov på gården. De bästa bitarna⁸³ rökades och förvarades för sammarbehan till "Bergningspöden." Mor köpte ej våra bönder, dom fäddes upp först kalvar till kvigor och när dom var betäckta så fick man kor, men bönderna kunde handla sig till en ko ibland på någon av våra krefursmarknader eller byta med en kvinga eller stut. Våra mästa hästar har köpts från Öland, och vi köpa på ännu, men någon gång ibland fädes upp en fölunge på våra gårdar till häst. - Fä även var till hos oss i gammal tid, mest förullen, ty den behödes till hemvävda tyger, strum-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227:16.

Landskap: Småland

Upptecknat av

Carl Vikberg

Härad: Elfvärdsinge.

Adress:

Turåkra² Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av:

Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år

1822. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

por, vantar m.m. i familjen. T.o.m. "Jäm"⁽⁸⁴⁾
 basiffare" hade 3-4 får. Något fårkött ull,
 och skinn och hudar såldes till Kalmar, Mous-
 terås och Växjö från våra orter på höstar-
 na i Oktober, (= Bladmånad) men det mes-
 ta åtgick i orten, där dessa varor produceras-
 des. Skor tillverkades i hemmen av byskoms-
 kare, våra "Hemgarvare" beredde av inläm-
 nade hudar läder och sulor, skinn och ulliga
 fårskinn såmskades till "Fårskinnsfällar".
 Ullen vävdes i hemmen till vadmal m.f.
 tyger och Bysträddarna sydde kläder.
 Det var ej då, som nu (fabriker till ant.)
 Något finare "Engelskt tyg" fanns att köpa,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227.17.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Klghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra "Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk. Erik Jansson.

Född år 1892. i Klghultsocknen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

annars måste allt till "Kropp, hand och (85
fot" tillverkas i hemmet. (Sven på Herre-
gårdar.) Obs! Min mormor Susanna
Örlandsdotter och min farbror Nils Jans-
son hava av sina fäder hört att på
Gustaf Fredjes tid såldes från våra öster
"Hudar och Humla" i mängd utöver s.k.
"Gamla riksgränsen". Bränderna färdades
i karavan "Lör ut på riddstigar över ska-
gar och myrar, där man lagt "kavlebror"
(s.v.s. stora furustammar på myren och på
på stammarna gravis). Man "klövjade
bördorna" antingen i klövjetäckar eller
klövjekorgar." Obs! Att möjaktligt redagöra

ACC. N:R.

M 6227:18.

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge.

Socken: Rieghult.

Uppteckningsår: 1937.

Upptecknat av: Carl Vikberg

Adress: Furåkra i Rieghults socken.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jönsson.

Född år 1899, i Rieghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för dessa stiger och färder får ej höglärda⁸⁶
begära av en allmogeman fast fäderna
hållet därom. Obs! Noga! Se största s. h. "Kongsvä-
gjar i mycket gammal tid i Småland var
2. En från staden Jönköping över Laga-
ans-dalen till Markaryd vid s. h. "Gamla
riksgränsen." Sen andra "Kongsvägen
gick och ifrån Jönköping över åt Värgå
till Losholtatrakten vid gamla Riksgrän-
sen, så lyder en 45-årig uppteckning
som jag har efter fäderna. Obs! Men det
lycker ej som vi här haft minsta nytta
av dessa "Kongsvägar," ty jag har uppteck-
nat i samma papper." För vi skulle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:19

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra² Kråksmåla.

Socken: Älgshult.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1899 i Älgshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hitte stigarerna åter på hemfärden, så (88)
blekte vi med nya skärar i träden."

13. Våra gamla bönder gjorde sig sål Smör och
god inkomst av att sälja smör till smörhandel
skap i Kalmar eller Värja eller Månster-
ås köping. De gamla bönderna visste ej
av "Smördrakar." (Heparator.) Sam silt-
de mjölken i svarvade träfat, urgräpta
trätråg kunnat och förkanta kopparbun-
kar. Då sattes mjölkhärden opp på en bred
hylla i bakst framför den öppna spisen,
detta på vintern. Där fick den stå till
den löpade, minst en vecka, så "Flösa"
(gräddan) var gjord som en omelet. Då sken-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227-20

Landskap: Småland

Upptecknat av: Carl Veking

Härad: Öpprevidinge

Adress: Furåkra, Kräksmåla.

Socken: Ålgölsby

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson

Uppteckningsår: 1989

Född år 1822 i Ålgölsby socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mades gräddan av med en träsliv och för- (88.
varades i "Smörbyttan". När han varit full
hålldes gräddan i den långa "Träkärnan"
och man satt och höll kärnan mellan hä-
na och förde "Törten" opp och mer tills det
varit smör. Sen tvättades det i flera vatten
i smörkräget med en stor träsked och
salt inäslades. Sen lades det i "Smörbytt-
tan". När han varit full sådär i lispung
så fick smörbyttan följa med till ställe
- (hos oss Kalmar.) Där såldes det stundom
på torget. Men den som hade gott smör
hade "Smörställe" hos något fint herrskap
i ställe, dit den vanligtvis sålde sitt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:21.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Elfvigdarne.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Älgshult.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jonsson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1822 i Älgshultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

smör, men det gick bra att få köpa sig⁽⁸⁹⁾
i skåpund smör för arbetare hos "Hand-
morarna". Allt detta om smöret minnes
jag väl från mina pojkar. "Samkebytta,
kärna och smörbytta, se teckning n: 14. Motiven
från mitt barnsamskem i Kråksmåla, Älgshultssocken.

14.) Att vi sålde tjära till städerna är i föregående
naga upptecknat. Vi sålde även mycket träkol.

I södra Älgshult kördes kolen i kypor till Öre-
fors masugn i Hellebergasocken, Skarabergslän.

I norra och mellersta Älgshult kördes kolen till
Skarhus masugn i Lenhardsöcken, samma län.

I Kråksmålasocken kördes kolen till "Flersköpp
masugn i Madesjö socken i Kalmar-län eller

Träkol

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:22

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Vikberg,

Härad: Öppvidinge.

Adress: Furåkra, nr Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jonsson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1922 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och till Fågelfors masugn, som då hörde till (90.
Högsby socken i Kalmar län. Man kolade skogs-
milor i nästan varje gård i våra orter. Kolfo-
ra, se teckning nr 15. Kolfora för en häst var
18 tunnor (en häst). För två hästar 18 tunnor (1 1/2
15) häst). — För väldigt långt tillbaka i
tiden var jakt av stor betydelse, men i min-
na faders och min tid har jakten hos oss
varit en bisättning av underordnad befy-
delse. Sen tid då man fångade fjäder
och orre med snara, var långt före min
tid, men fäderna hade något gagnat
dessa jaktmetoder i sin ungdom, så de
visade mig hurdana "fjältsnärar" och

Jakt

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 6227:23.

Landskap: Småland.

Härad: Öppvidinge

Socken: Ålgö.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra = Kråksmåla

Berättat av: Lantbruk. Isak Jonsson.

Född år 1882. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Karstochor såga ut. Vårt sammar och (91) höst och förvinter skjutna sålde vi till herrskaper i Kalmar och Mönsterås. men vad som skjöts efter jul till 15de februari fick frysa och det sålde vi tillika med vildda skinn på Värja Vintermarknad.

16. I våra orter har ej funnits gårdar där man Fiske fiskat för att sälja fisk; endast för familjen behov fiskade man. I gammal tid fick "jämbarittaren" fiska opåtalat vid sidan av bonden och godsägaren. Vi ha intet uppräkt några viktigare fisklägen utan blott våra insjöar. Fisket var mycket givande för rik, som fattig i gammal tid. Nu har skunden tagit väldigt

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:24.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra "Bråksnåla".

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1937.

Född år 1822 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och vilt och fisk är nästan slut hos oss (9%.

17. I gammal tid var handelslöjd popad i Hemslöjdvåra orter. Många fattiga kvinnor vände
huvuddukar (= skaletter) förkläden, och bäroch fickdukar och sålde. Desslika sticka-
de dam strumpor och vantar. Sina alsterburo dam omkring och sålde i byarna. Vid
Ålgö kyrka var för 75 år sedan en lerkärlfabrik, som innehades av "Erik Rongberg".
Många män bland torpare och jämta-rittare snickade tiarven, råvvar och diver-
se laggkärl, som dels såldes i byarna, menmest på våra många marknader. Även små
spånkorgar och rissel tillverkades och såldes.LerkärlLaggkärl etc

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:25

Landskap: Småland.

Uppptecknat av: Carl Viking,

Härad: Öpprovdinge.

Adress: Suråkra "Kråksmåla".

Socken: Ålgårds.

Berättat av: Lantbruk: Isak Jansson.

Upppteckningsår: 1939.

Född år 1822 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.) Sådana näringsslag, som t. ex. bergs⁽⁹³⁾ bruk har ej förekommit, malen från sjöbottnarna upptogs först för 75 år sedan och såldes till förut benämnda Masugnas. Industrier, mera betydande, i våra orter, blev först på 1870-talet. Då "Förindustrien" slag igenom. Härskilt bör nämna de många glasbruken i Ålgårdssocken ej mindre än 8 och därtill omkring 1875. Ålsterma rätt stora Trämassfabrik i samma socken. Även i Kråksmåla socken 2 glasbruk, Stråmsholm och Ålsterbra varaf Ålsterbra ännu är i drift, men glasbruksindustrien har avsevärt minskat hos oss.

glasbruk

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:26.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Elfvärdsinge.

Adress: Furåkra, "Kråkbynda".

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Erik Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1829. i Ålgösocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.) I gammal tid. d. v. s. före 1850. så till-
verkades våra jordbruksredskap hos oss
i våra orter. Enligt fädernas uttåg, så
var vårt första jordbruksredskap "Krä-
kan och fjällkrattan". Den förstnämnda
av ekträ, se teckning 16. Den andra av irot-
andan kvistig enstör. Råda sedda, då jag
var pojke i min hemort i Ålgösocken.
Senslikes såg jag för endast
18 år sedan en primitiv "Kräkan" hos f.d.
soldaten Gustav Frejd, adr: Djupadal, "Kråk-
bynda". Se där även teckning N: 16. Kräkan
var av 4. klyvda gransbockar, som samman-
kopplats med vidjor. På klavarnas halvsam-

Gamla jord-
bruksredskap.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227:27.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Elfvärds.

Adress: Furåkra, Kråksnåla.

Socken: Elghult.

Berättat av: Lantbruk: Yrak Jonsson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1832 i Elghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

da undersida satt en massa avhuggna⁽⁹⁵⁾
2-10. tum långa kvistar kvar, som reva när
säden i jorden. För 150 år tillbaka vore des-
sa harvar allmänna hos oss och hette
"Klavakarv", enligt fädernas uttåg. Så mär-
kes därnäst den gamla "ärjeskroken" (= ärder) av fjäl-
vuxen björk. Se teckning N: 17. Den del, som ris-
te upp jorden hette "Frädersbill". Se Fräderskroken
olika, namngivna delar! Vid tiden 1835 bör-
jade man i våra orter tillverka s.k. "Plogär-
der", se teckning N: 18! Den var dels av trä i skat-
mar och plogstäng men Vändskivan och bitten
av järn. Det var klumpigt don och sämre
på sitt sätt än Fräderskroken, som var rätt bra

Ullman N. 49

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6727:28.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge.

Adress: Fieråkra, "Bråksmåla"

Socken: Elghult.

Berättat av: Lantbruk; Trak Jansson

Uppteckningsår: 1935.

Född år 1892 i Elghult socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det gamla årdret behöll rangplattan hos oss till tiden 1870. Då började man först på våra herregårdar inköpa s. k. "Stålplogar" från Ankersrum och Överums fabriker. Bränderna gjorde snart detsamma. Vissierligen var det i början 3-4 Bränder, som köpte sådan plog tillsammans, men snart hette det "Ja, billiga ä inte de där stålplogarna, men dä ä herradon, så di betalar rej snart;" och så köpte varje bande sin plog, men det gamla årdret gagnades ända till början av 1900-talet; då var det träårdret utträtt av d. s. k. "Balansårdret" av stål, som var och är utmärkt; s. k. "Traktorplogar" gå ej i vår stenbundna jordmån.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6227:29.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Jakob Jansson.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1929 i Ålgösocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lär. Våra orter vara välförsedda med Lärmedel⁹⁹. Lärmedel
 der i gammal tid, som smidde lär, yrar och
 busklaknivar för mera av vårt åtgångsbe-
 hov. T.ex. Sven Hammarström adr: Linds-
 hult, "Kråksmåla. Per Rosengren. adr: Linds-
 hult. "Ålgö. J. Berg. "Kråksmåla kyrka-
 by, "Kråksmåla. Lissa Linder m.f. i Kråks-
 måla socken. - Ålgö socken. Erland Karl-
 son, Jagarström, adr: "Fröske. Ålgö socken.
 Ålgö, "Gullaskruv. (Poststationen i Kelleberga-
 socken. Vidare Lärmedel "Riddarpäng" från
 Ålgö socken i Kronoberglän. Likaså Nils
 Nilsson från Skåne, som hade klämniga
 lär, hade Nedelag hos flera bänder hos oss

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6227:30.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge.

Socken: Klghult.

Uppteckningsår: 1939.

Upptecknat av: Carl Vikberg.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Lantbruk: Thak Larsson.

Född år 1889 i Klghult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Upp till gammal tid tillverkades kärror, vagnar⁹⁸ och slädar av snickare i våra orter för våra behov, och våra bysneder bestoga dessa delar. Likaså smidde lamm "Häststolar och säm" och "Skodde våra hästar." Obs! Men vid tiden 1870-1875. Började man köpa finare vagnar och slädar från Värjs vintermarknad, s.k. "Skännevagnar och skänvagnar." Till avsakning våra orter har knappast någon värt tillverkat vagnar, slädar och (obs! Skäppstolar köptes från Gotland!) jordbruksredskap.

10.) Vårt behov av salt köptes från Kalmar, Mönsterås eller Värja.

21.) Vi hava av äldre köpt vår sitt och strämming

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

146227-31.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge.

Adress: Furåkraⁿ Kråksmåla.

Socken: Ålgö.

Berättat av: Lantbruk: Taak Lantbruk.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1822 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

från Kalmar eller Mönsterås, då man körde⁹⁹
foror dit. Senna mat var för mycket vanlig
hos oss, men den salta strömmingen som
hos oss hetta "Småsill" upphörde omkring bör-
jan av 1900-talet.

22.) Kontrahenter från Ålgö socken köpte
alltid sin vigselring från Väja men Kråks-
måla från Kalmar i de flesta fall.

23.) Frödra delen av Ålgö socken besökte vi vid
helgerna dels Ålgö eller Kråksmåla kyrkor, men
Kråksmåla-borna besökte Kråksmåla eller Fagerhult.
Då de begravas i regel på den kyrkogård
i vilken socken den døde i livstiden varit
kyrkoskriven och där hölls även s.k. "Tacksägelsen".

Skriv endast på denna sida!